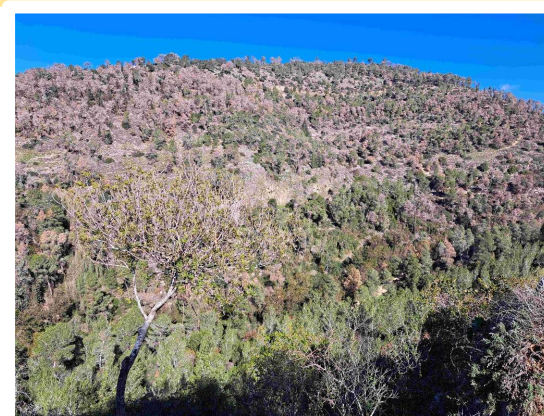

התייבשות ותמותת עצים ביערות ישראל

מניטור ומחקר לפעולות ממשק

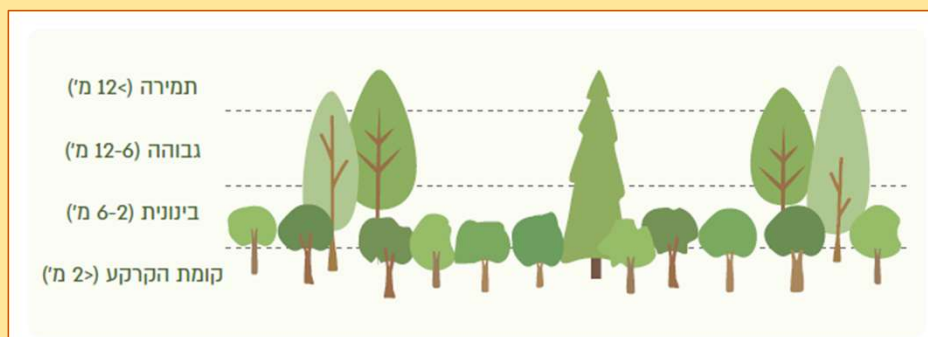
יום עיון בנושא התייבשות עצים

נס הרים

ג' באב תשפ"ו 16 ביולי 2026

עקרונות עבודה על פי תורת ניהול היער

ניהול מוכוון מטרה ייעוד יערני ותצורת צומח רצויה

מגוון ומורכבות הגברת עמידות וחוסן

ממשק מסתגל ניטור מתמשך ותגובה מתאימה

התערבות מושכלת קביעת סדר עדיפות

התחדשות טבעית היכן שמתקיימת

טיפול בשטחי יער שלא נפגעו

חשיבות גבוהה: טיפול ביערות צעירים שלא נפגעו

מתווה פעולה

מתווה הפעולה מתבסס על מצב היער, ייעוד יערני, פעילות קהל, שריפות.

עד 10% תמותה	אין צורך בטיפול. להמשך מעקב
10% - 50% תמותה	כריתת היבשים לשיפור היער הקיים. ללא חידוש
50% - 80% תמותה	חידוש במתווה "חידוש מלא" או "ביסוס יער רב גילי"
למעלה מ- 80%	חידוש מלא

הערה חשובה: **כְּתִמְיוֹת**

טיפול בשכבה הראשית (העצים היבשים)

עדיפות טיפול		נגישות	אחוז הפגיעה	שיקולים תכנוניים	
				מטרת טיפול	יעוד יערני
טיפול מיידי	1	טובה וקשה	0-100	בטיחות מידית	נופש וטיילות יערות קהילתיים
	2	טובה וקשה	10-100	בטיחות ונגישות	
	3	טובה	10-100	הגנה מאש	אזורי חיץ ושטחים להקטנת איום משריפות
טיפול לאחר המתנה	4	טובה	50-100	נצפות ונוף חידוש יער שמירה על ערכי טבע ומורשת טיפוח היער הקיים	ערכי טבע מורשת ותצורות נוף רב תכליתי
	5	טובה	10-50		
		קשה	50-100		
ללא טיפול		קשה	10-50		

המתנה בביצוע הדילול
בשטחים בעדיפות טיפול בינונית ונמוכה מומלץ להמתין כשנה לפני ביצוע הדילול.

א. חשש לפגיעה בעצים החיים הנותרים הסובלים מעקה.

ב. התמשכות תהליך ההתייבשות

חידוש היער באזור הים תיכוני

התחדשות טבעית לצד נטיעה של מינים מקומיים עמידים ליובש.

נתאים את צפיפות העצים ורמת הכיסוי לתנאי החום והיובש.

**הסבה הדרגתית של יערות המחט הנטועים
ליערות רב גילאים מגוונים**

חידוש היער באזור הצחיח למחצה

יער דבירה

מינים מקומיים:
שיטת הנגב, שיטה סלילנית,
חרוב, שיזף.

ביערות בהם לא מתקיימים תהליכים של התחדשות טבעית,
הקו המנחה הוא נטיעת עצים עמידים ליובש והתאמת
מבנה היער ליובש הגובר.

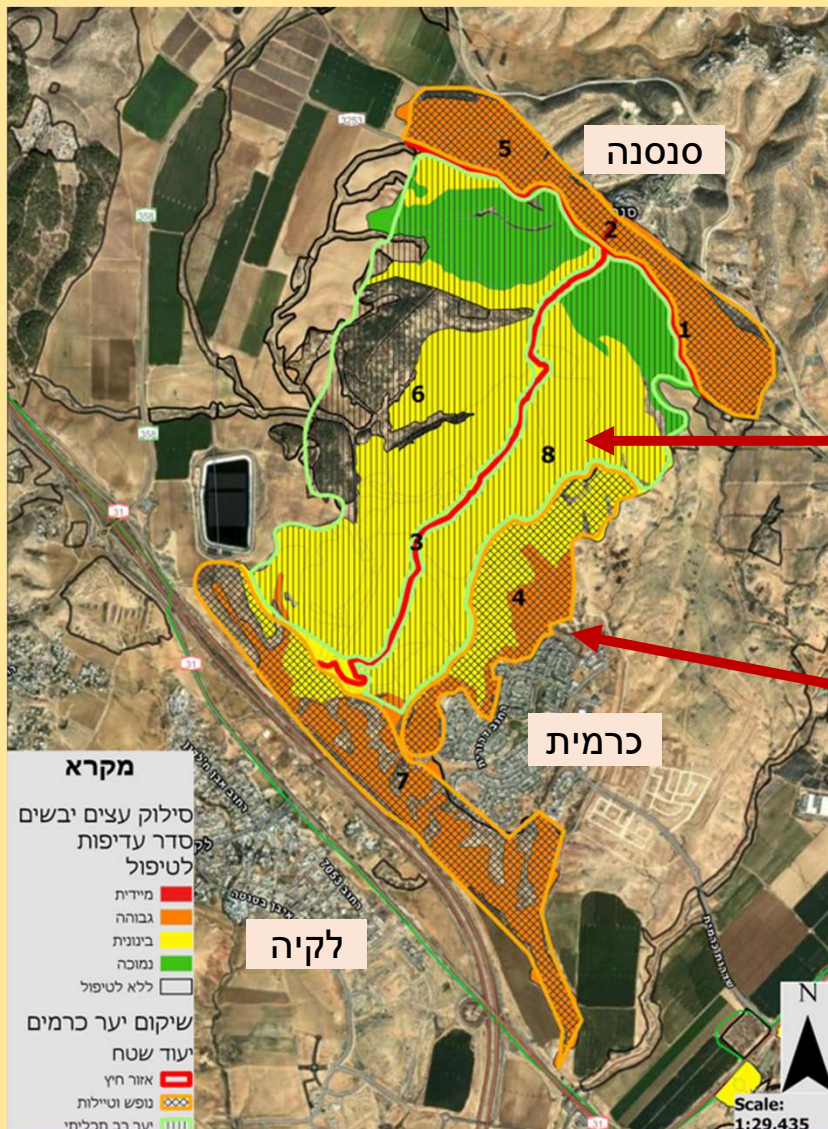
נשקיע את מירב המאמצים בשטחים בהם הסיכוי
לבסס יער מוצלח הוא גבוה.

חידוש היער

על פי איכות בית הגידול והיעוד היערני

סדר עדיפות לטיפול ויעודי שטח יערניים יער כרמים

8	כרמים מזרח	רב תכליתי	יער בכיסוי כתמי, באפיקי נחלים - רחבי עלים ועצי מחס שנותרו ברמת כיסוי בינוני	ואדיות: רחבי עלים ועצי מחט. מפנה צפוני ומערבי: מעורב מחטני ורחבי עלים. מפנה דרומי ומזרחי תלול: ללא נטיעה.
4	כרמית מערב	נופש וטיילות	משרעת: יער מעורב פתוח עם כתמים של עצי מחט ועד יער מחטני רציף בכיסוי פתוח - בינוני	בחניונים: יער גבוה מצל בכיסוי בינוני- גבוה. בשאר השטח: כיסוי בינוני- נמוך וכתמי

יישום העקרונות
הלכה למעשה

חידוש היער בנטיעה

יער חירן

התערבות מושכלת

מגוון ומורכבות

מינים מקומיים

הלכה למעשה

מגוון שיטות
לקציר נגר

תלמים

בורות נטיעה

בהתאם לבית הגידול
וליעוד היערני

שיחים

טראסות אבן

התערבות מושכלת

רכס הגלבוע

הר ברקן

שנות ה - 40

הר ברקן

הר שאול

גבעת יונתן

2016

רכס הגלבוע. מבט מצפון. פברואר 2026

רכס הגלבוע. מבט מצפון. יולי 2026

הר שאול

גבעת יונתן

עקרונות מיושמים

יצירת יער מעורב: מגוון ומורכבות

מינים מקומיים

חידוש היער בנטיעה

הר שאול. מורדות דרום מזרחיים

הר ברקן

הר לפידים

יער מעורב בהתהוות: מגוון מינים ורמות כיסוי

חורבת
שובב

יער צעיר בהתחדשות טבעית

הלכה למעשה

ניהול מוכוון מטרה

מגוון ומורכבות

התחדשות טבעית

דילול וגיזום יער צעיר

הלכה למעשה

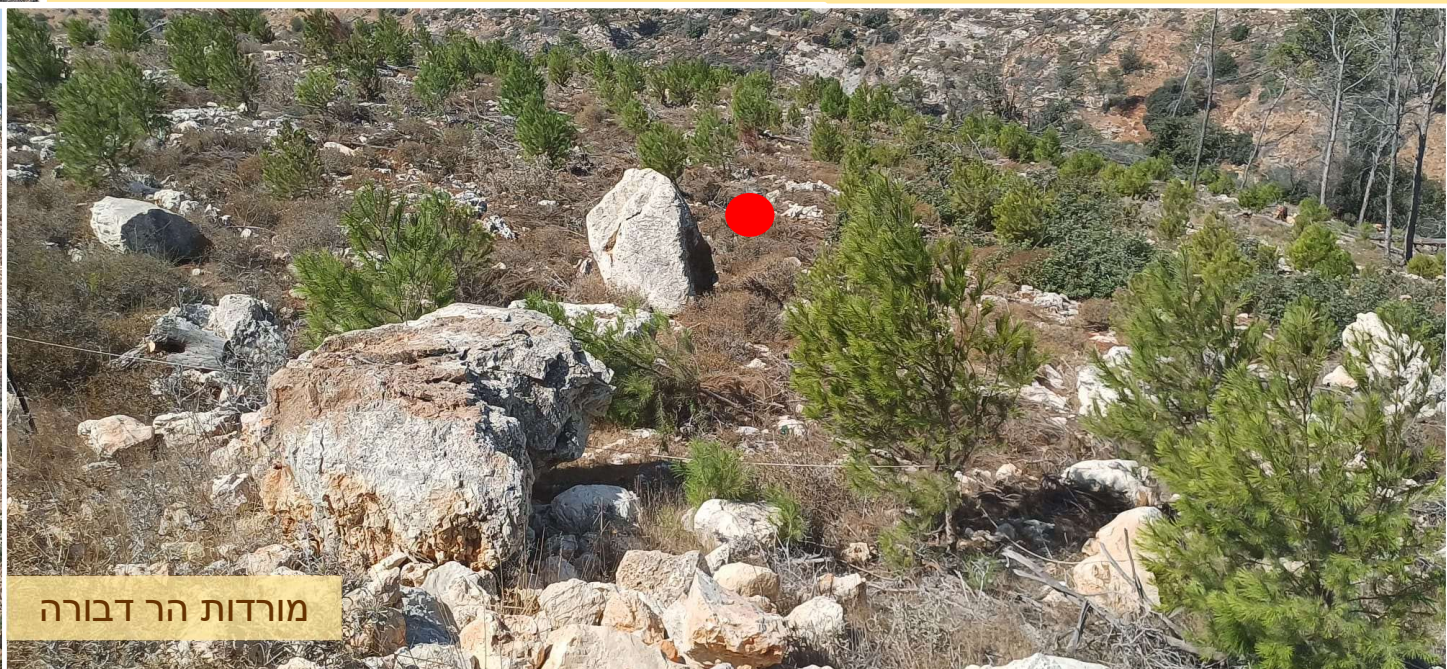
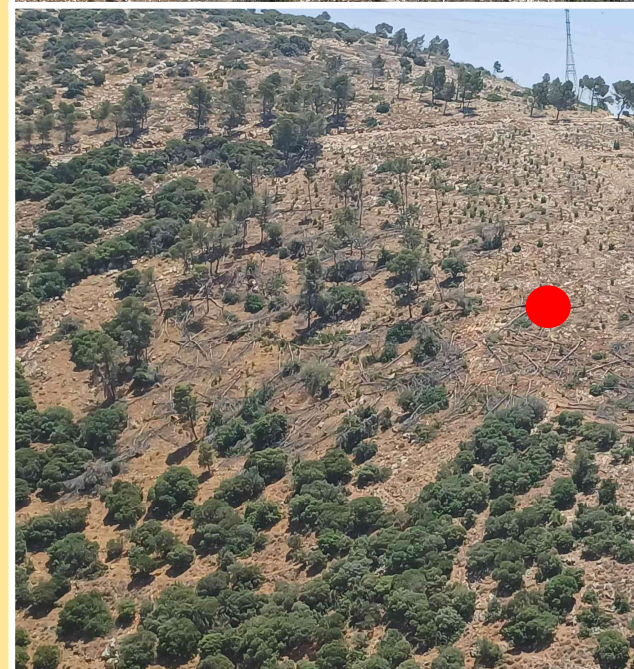
ניהול מוכווון מטרה

מגוון ומורכבות

התחדשות טבעית

התחדשות טבעית:
דילול זריעים

מורדות הר דבורה

(אי) התערבות מושכלת

סיכום

התחדשות וחידוש היער

הזדמנות לעיצוב יער בר קיימא המותאם לאקלים המשתנה

התחדשות טבעית לאחר
שריפה

חידוש יער על ידי נטיעה.
יער הקדושים